

ART TODAY

ÚJ MŰVÉSZET

MARCZIUS, 31 nap.

☾ Utolsó negyed 13-án, 2 óra 23 perczkor

13. Szerda.

14. Csütörtök.

15. Péntek.

Az Iparterv **MEO**zása

FEHÉR LÁSZLÓ
fülessapkában

Pipacsok és aktok –
KONKOLY GYULA

JEAN DUBUFFET
és az átejtés utcája

GIGABÁJTos hagyomány

OLEG KULIK beúzetése
a Paradicsomba

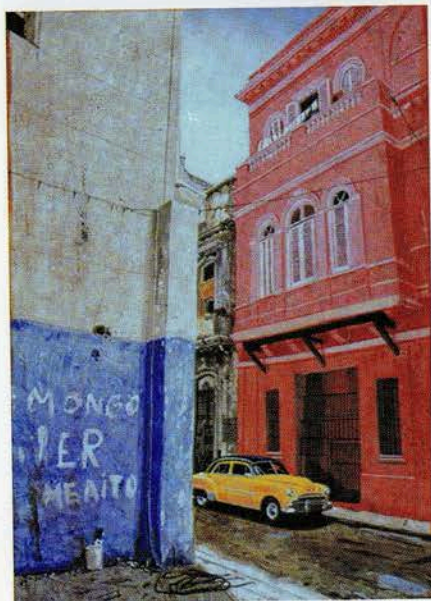

Objektív kép, optimista vízió

Anton Molnár párizs magyar festő művei a Secco Galériában

P SZABÓ ERNŐ

A francia főváros közelében lévő Fontainebleau-ban élő, dolgozó Anton Molnár – Molnár Antal – 1988-ban hagyta el az országot, s telepedett le Franciaországban. Külföldi lapok híradásai mellett nemrégiben az egyik magyar kereskedelmi televíziós csatorna magazinműsora mutatta be a művészt és műtermét – ahogyan az ilyen műsorok esetében nem meglepő – elsősorban a nagyközönség számára érdekes részleteket kiemelve. Például azt, hogy első alkotását még hároméves korában készítette és azóta mindig művésznek készült, hogy első párizsi bemutatkozásai után

Casa rosa, 2001, olaj, vászon, 114 x 89 cm

a legkeresettebb művészek sorába emelkedett, akinek művei számos műgyűjtő gyűjteményében kaptak helyet Rembrandt, Picasso, Miró alkotásai mellett, s olyan nagyságok tulajdonában található meg, mint például Cindy Crawford, az orléans-i hercegnő. Egy olasz napilap cikke pedig két évvel ezelőtt a Villa d'Estében rendezett kiállítása kapcsán egyenesen a cikk címében kiemelve ne-

vezte a festőt a kétezredik év Leonardójának.

Igaz, ez nem „az” a Villa d'Este volt Tivoliban, hanem a comói Grand Hotel, de Molnár kiállításai, művei valóban igen sikeresek a világ minden részén. A párizsi Opera Galéria, amelyben a többi között Chagall, Monet, Degas, Andy Warhol művei is jelen vannak, évek óta bemutatja alkotásait, évente három egyéni kiállítást rendez munkáiból, a francia főváros mellett New Yorkban és Szingapúrban. Visszatérő vendég Japánban, Luxemburgban, Európa és az Újvilág különböző, jelentős kultúrközpontnak számító városaiban, a többi között Genfben is, ahol 1986-ban az Egyesült Nemzetekhez kötődő műhelyben grafikusként nyílt lehetősége, hogy külföldi pályafutása elinduljon. Itthoni ismertségét – ismeretlenségét – jellemzi, hogy még az egyébként valóban hiánypótló Kortárs Művészeti Lexikon szerkesztői is megfedkeztek róla. Nos, a hiány most a Secco Galériában márciusban nyíló egyéni kiállítás révén pótolható. A művész évek óta tervezi hazai bemutatkozását, ám kötelezettségei miatt úgy tűnt, tervei csak a távolabbi jövőben valósulhatnak meg. A körülmények szerencsés egybeesése miatt igen rövid idő alatt létrehozott tárlaton a legutóbbi időszak munkái szerepelnek.

Az első franciaországi bemutatókig vezető pályaszakaszt az Anton Molnár korábbi katalógusaiban olvasható biográfiák igen röviden összefoglalják. Az 1957-ben született művész 1976-ban a Budapesti Képzőművészeti Gimnázium festő szakát végezte el (élményvilága alakulásában fontos szerepe volt a középiskola előtt gyermekként Bama-kóban – Mali – töltött időszaknak), majd a Képzőművészeti Főiskolán tanult, ahol 1983-ban diplomázott, illetve 1986-ig a murális festőszakon mesterképzésen vett részt. Főiskolásként lett kiállító művész, csoportos tárlatokon szerepelt, tervezett lemezbtoritokat, ké-

A művész Gefrodinspex című szekkkója (1996) előtt, 2001-ben

szített grafikát. Az Opera Galéria által 2000-ben megjelentett, Molnár addigi pályafutását áttekintő katalógus szerint franciaországi egyéni kiállításainak sora 1989-ben, Dijonban kezdődött, majd mind több bemutatóval folytatódott.

Az első, gyermekkori tusrajzot kivéve ez – a nyolcvanas évek közepe – az az időszak, amelytől kezdve a gondos dokumentációnak köszönhetően nyomon követhetjük Molnár munkásságát. A *Mediterrán kék* című 1986-os festmény a „kék” képek hosszú sorozatát indította el, egyben Molnár világának egyik olyan témakörét is előlegezte, amely egészen napjainkig visszatér: a különböző kultúrákat ötvöző, a természet vitális erejébe, a gazdag, sokszínű tárgyi világba, a tapasztalás, érzékelés jelenvalóságába a láthatatlan értékek sokaságát, a mítoszok, a történelem értékeit sűrítő mediterráneum univerzumát. Ez az a terep, ahonnan már csak „egy lépés” a távolabbi egzotikus világok felé, amely azonban annak az európai kultúrának, polgári miliőnek is része, amely kezdetektől fogva döntő jelentőségű a művész számára. E miliő kellékei népesítik be Molnár festményeit, e kör-

Dugók és költők, 2001,
130 x 192 cm, olaj, vászon,

nyezet tárgyai jelennek meg gyakran a trompe d'oeil szemet tévesztő hitelességével megfestve. Vannak művei, amelyek egy-egy banális tárgy a főszereplő, kedvelt műfaja a csendélet, az enteriőr és a külső tér részleteit ötvöző kompozíció, amelyben a személyes elemek és mintegy a világ fölfedezésének a lehetőségét ígérő részletek keverednek. E szinte a tetszés szerint szűkíthető, illetve tágítható optikával szemlélhető világ középpontjában természetes módon jelenik meg a nő, s önarcképként jelen van maga a művész is.

Az önarckép megjelenési formái is különbözők, gyakran a hagyományos értelemben vett önportré, máskor a műteremben dolgozó, olykor egészen a háttérbe helyezve ábrázolt figura képviseli a művészt, s az is előfordul, hogy a kalap – a festő egyik legszemélyesebb tárgya, viseleti darabja – képviseli gazdáját a kompozícióban. Akárhogyan is van, amit látunk, az az egyik oldalon igen határozott alakot kap, a fotórealizmus tanulságainak hasznosítására, a 16–17. századi németalföldi festészet tanulmányozására egyaránt utal, ha úgy tetszik, az objektív, a személytelen, a szenttelen ábrázolásmód eszközeként. A másik oldalon viszont minden tárgyat, személyt, minden kompozíciót valamilyen különös nosztalgia jellemez, az időben-térben távoli, elérhetetlen, de a tudatban, az érzelmekben mégis jelenlévő értékek utáni vágy, ami a jelenvalóság érzete mellett a jelenen kívüli-

A fekete cipőim, 2001,
olaj, vászon 80 x 80 cm

ség érzetét adja a műnek. S átlényegíti magát az alkotást is, kettős lényegűvé teszi. Miközben bemutat, megidéz valamit egy-egy Molnár-kép, maga is részévé válik annak, egyrészt jelen van a falon mint műalkotás, másrészt annak a távoli világnak a része, amelyről beszél.

Alighanem ez a kettősség a titka a Molnár-képek nagy és folyamatos sikerének. Újra felfedezett valamit, ami a régi korok műalkotásainak hatásmechanizmusában a legtermészetesebb volt, legyen szó a bizánci ikonokról vagy a már említett németalföldi festmények egzotikus tárgyakat, különleges, ritka alkotásokat, természeti képződményeket ábrázoló, azokkal eggyé váló kompozícióiról. Ezzel a világgal nem egyszerűen nézőként találkozik a mű szemlélője, hanem úgy érzi, maga is a mű részévé válik. A megtalált, megőrzött világ különös, ezredfordulós dokumentumai e művek, amelyek nem érnek véget ott, ahol a festett felület befejeződik. Molnárnál különös jelentőséget kap a kép kerete is, a meleg barnás-vörösés felület, amely fakturális hatásával, megmunkáltságával mintegy összeköti a műtárgyat és a művet körülvevő, ugyancsak értékesen megmunkált anyagokból, gondosan megkomponált színeffektusokból összeálló környezetet. A kereteken, ahogyan gyakran magán a képfelületen is, különös jelentőséget kap az íráskép, mert a szövegeknek egyrészt kompozíciós elemként van szerepük, másrészt magyarázzák-értelmezik a látványt, a kép elkészültének okait, körülményeit. Az okokat, körül-

ményeket művészetével kapcsolatban általában maga a művész így fogalmazza meg: „a festészet számomra viselkedési forma, a véleményalkotás és kifejezés lehetősége, lehetőség arra, hogy ne hagyjam abba a kérdezést, az ítélkezést... a századforduló összetett világában olyan festői nyelvet szeretnék találni, amellyel ki tudom fejezni a kultúrák és érzések nagy ötvözetéről alkotott víziómat... , hogy műveimen keresztül megtaláljam a helyem a világban...”.

A „műterem fontos tárgyaitól” – az ecsetektől, a szivartól, a borosüvegtől, az útibőröndtől s a Van Eyck-kép reprodukciójától – kezdve, a „petit déjeuner” nyitott ablak elé helyezett, a párizsi utca barátságos fényeit, formáit is a képbe emelő együttesen keresztül, London, New York városrészein át az egzotikus szépségű nőig vagy nagyon is „hagyományosan” szexepiles asszonyokig, a távoli tájak sokféle vonzó formáig sok minden belefér Anton Molnár személyes, mégis jellegzetesen „fin de siècle”-i világába. Az utóbbi években észrevehetően megszorodtak munkáin a magyar vonatkozású motívumok, jelenetek, szövegek. Láthatóan valóban készült a bemutatkozásra. S talán nem is érdektelen megtudni, hogy „mágikus szemén” keresztül nézve – ahogyan Gilles Dyan írta az említett katalógusban – milyen is a világ, „az emberi állapot öröme, amelyet Anton Molnár saját világról alkotott optimista vízióval sugall”.

(Secco Galéria, 2002. III.)